

ešte raz zahrnuté v pojme »odškodnenia« prv spomenutého — následkom nebezpečia škody, ktoré väzí na poisťovateľovi práve na základe poisťnej zmluvy — v čase zaniknutia poisťnej zmluvy nemôže sa ustáliť, či by poisťiteľ bol mal na prípad zaniknutia zmluvy z dotyčného poistenia taký ošoh, ktorého následkom zaniknutia zmluvy nedosiahol, a preto pod pojmom škody — hore spomenutej — nemôže sa rozumieť odňatý úžitok (lucrum cessans), ale iba tá škoda, ktorú poisťiteľ následkom uzavretia zmluvy, poťažne následkom zaniknutia zmluvy utrpel (damnum emergens), na príklad nabývacie a iné útraty, pokiaľ tieto poistencom osobitne nahradené neboli alebo pokiaľ neboli pojaté do premii zaplatených, — alebo tie výhody, ktorých poistenec len z dôvodu ďalšieho trvania poistenia požíval.

Proti tomu, čo hore prednesené bolo, nemožno sa úspešne dovolávať ani obsahu § 473. obch. zákona, lebo tak z osnovy tohoto §, jako aj z porovnania tohoto § s bodom 4. § 485. obch. zákona plynie, že citovaný § 473. obch. zákona vzťahuje sa len na poisťné, prislúchajúce na prvé obdobie poisťnej zmluvy.

(Plenárne usnesenie Najv. súdu zo dňa 28. marca 1925 čís. Pres. 1341/24.)

Dr. Št. Benko:

Nález Najv. Správneho Súdu.

Resortnému ministerstvu neprislúši právo preskúmať z moci dozorčej rozhodnutia ministra pre správu Slovenska.

Ministerstvo vnútra zrušilo rozhodnutie ministra pre správu Slovenska č. 27.039/1921 o prepočítaní služobnej doby sťažovateľa z moci úradnej. Vychádzalo totiž ministerstvo vnútra z právneho náhľadu, že mu prislúcha právo z moci dozorčej preskúmať rozhodnutia ministra s plnou mocou, ktoré tento jako plnomocník vlády, prípadne jako substitút ministerstva vnútra vo veciach do resortu ministerstva vnútra náležajúcich vydal.

Tento názor je mylný.

Z púhej okolnosti, že minister pre správu Slovenska jedná jako plnomocník alebo substitút toho ktorého resortného ministerstva, nemôže sa ešte pre dotyčné resortné ministerstvo odvodzovať právo preskúmať z moci dozorčej toto rozhodnutie, ponevác Najvyšší správny súd už vyslovil v náleze č. 664/1923 právny názor, že resortné ministerstvo nemôže sa stavať proti ministrovi pre správu Slovenska jako nejaký úrad vyššej inštancie.

Pozitívneho predpisu však, zakladajúceho také dozorčie právo pre niektoré resortné ministerstvo vôbec není.

(Nález č. 23563/1924.)

Nesprávne poučenie politického úradu o opravných prostriedkoch.

Sťažnosť brojí proti tomu, že žalovaný úrad — odmietajúc odvolanie — nehľade k tomu, že sťažovateľ podal odvolanie následkom nesprávneho poučenia o opravných prostriedkoch, a dovodzuje, že žalovaný úrad mal toto nesprávne poučenie sám napraviť.

Táto výtka sťažnosti je odôvodnená. Právne poučenie, ktoré pripojil župný úrad k svojmu rozhodnutiu, zrejme odporuje ustanoveniu § 75. z. čl. XXVI. 1896.

Z nesprávneho poučenia o opravných prostriedkoch nemôže však vzniknúť strane újma. Bolo teda povinnosťou žalovaného úradu, aby, keď k nemu došlo odvolanie, ktoré podal sťažovateľ dľa nesprávneho poučenia, odstránil túto formálnu závadu, a učinil opatrenie, aby strane bolo rozhodnutie župného úradu znova doručené, a tak jej umožnené napadnúť toto rozhodnutie včas sťažnosťou k Najv. Spr. S.

Pokiaľ žalovaný úrad tento postup nezachoval, a následkom toho bolo strane znemožnené napadnúť včas rozhodnutie župného úradu k Najv. Spr. S., zakladá tento postup podstatnú vadu pokračovania.

(Nález č. 2143/1924.)

Odbytné učiteľky dľa § 3. zákona 455/1919.

Žalovaný úrad vykladá slová § 3. cit. zák. »pri tom« jako ustanovenie časové v tom smysle, že učiteľke, ktorá sa vydá, prislúši nárok na odbytne len keď sa vzdá služby súčasne s vydaním sa.

Tento názor není správny, pokiaľ zákon 455/1919 v § 3. odst. 1. slovami: »pri tom« nevyjadruje časovú súvislosť medzi vydaním sa učiteľky a dobrovoľným vystúpením jej zo služby, ale znamená naopak príčinnú súvislosť medzi oboma skutočnosťami.

(Nález č. 3911/1924.)

Cudzí štátny príslušník nemá právneho nároku na udelenie víza účelom ďalšieho pobytu na území Československej republiky.

Sťažovateľ — čo maďarský štátny príslušník — obdržal od čs. vyslanectva v Budapešti vízum, platné do 23. decembra 1923.

Sťažovateľ, ktorý sa stal medzitým rumunským štátnym občanom, žiadal ministerstvo pre správu Slovenska, aby mu toto vízum prepísalo do pasu rumunského.

Táto jeho žiadosť bola zamietnutá. Sťažnosť vytýka, že sťažovateľ bol nezákonným spôsobom porušený vo svojich právach na pobyt v štáte československom.

Najvyšší správny súd nevidí sťažnosť odôvodnenou.

Sťažovateľ totiž obdržal vízum od čs. vyslanca jako maďarský štátny občan.

Právo tohoto víza pominulo ipso jure, keď sťažovateľ prestal byť príslušníkom maďarským. Jeho žiadosť, ktorú podal jako štátny občan rumunský, treba považovať za novú žiadosť o udelenie víza do pasu rumunského a tým jako za novú žiadosť občana rumunského o povolenie pobytu na území Čs. republiky.

Avšak na udelenie víza cieľom ďalšieho pobytu na území Čs. republiky nemá cudzí štátny príslušník právneho nároku.

(Nález č. 2512/1924.)

Náležitosti k povoleniu pobytu v Čs. republike.

Podľa § 1. zák. čl. V. 1903. cudzinci môžu sa zdržovať v každej obci tunajšieho územia, sú však podľa § 3. povinní nielen ohlásiť tento svoj úmysel príslušnému úradu, ale tiež náležite sa legitimovať.

Podľa § 10. však môže byť cudzinec, ktorý sa náležite nelegitimoval, vykázaný policajným úradom.

Podľa § 1., 2. čl. VI. 1903 k pobytu a k ceste na tunajšom území není zpravidla treba cestovného pasu, ovšem dľa § 2. toho zákona je ministerstvo zmocnené, aby zaviedlo nútenú pasovú povinnosť.

Z porovnania týchto predpisov je vidno, že legitimovanie sa cestovným pasom je obligátne v tom prípade, keď bola na základe § 2. z. čl. VI, 1903 zavedená nútená pasová povinnosť, a ďalej, že, nemôže-li sa cudzinec cestovným pasom legitimovať, nelegitimoval sa náležite a môže byť podľa § 10. z. čl. V. vykázany.

Horeuvedená nútená pasová povinnosť bola vládnym nariadením č. 215/1921, resp. vl. nar. č. 207/1923, dočasne (až do konca roku 1925) zavedená a bolo vyslovené, že riadnou legitimačnou listinou — horecitovanými predpismi vyžadovanou — je cestovný pas opatrený vízum ako jeho nutnou súčasťou.

V danom prípade je nesporné, že sťažovateľ sa cestovným pasom vykázal, avšak pas tento postráda víza, pretože svojho času jemu dané povolenie pobytu — ktoré práve má povahu víza — zaniklo, resp. nebolo predĺžené.

Z odst. 2. § 2. vl. nar. 215/1921 nasleduje aj to, že pasové predpisy vzťahujú sa nielen na cudzincov, ktorí len v budúcnosti chcú prekročiť hranice, ale aj na tých, ktorí sa už na tomto území nachádzajú, a ktorých cestovné pasy dosiaľ horeuvedenou doložkou opatrené neboli.

Dľa nálezu Najv. správ. súdu č. 2315/1924 cudzí štátny príslušník nemá právneho nároku na udelenie (obnovenie) pasového víza, a odoprel-li kompetentný úrad udeliť mu toto vízum, postráda jeho cestovný pas jednej z nutných náležitostí a nehodí sa k náležitej legitimácii sťažovateľa, ako cudzieho štátneho príslušníka, cieľom ďalšieho zdržovania sa na území Čs. republiky.

Dôsledkom toho vydáva sa sťažovateľ konzekvenciám § 10. zák. čl. V. 1903, totiž môže byť vykázany.

(Nález č. 668/1925.)

Predpoklady pre jurisdikciu N. Spr. S.

(Rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu v záležitosti nútenej správy katol. cirk. statkov na Slovensku č. 4413 925.)

Najv. správ. súd musel najprv skúmať, či v danom prípade sú splnené predpoklady pre jeho jurisdikciu.

Táto otázka môže sa rozhodnúť jedine na základe zákona č. 3/1918 Sb. z. a n. a podľa zákona č. 36/1876 r. z., pretože len tieto zákonné normy sú, v súvislosti s § 88. ústavnej listiny, jediným právnym prameňom jeho súdnej právomoci.

Z týchto zákonných noriem prichádza v prvom rade v úvahu predpis § 5. zákona č. 36. r. z. z roku 1876, dľa ktorého Najv. správ. súd rozhoduje len k sťažnosti strany, v súvislosti s ustanovením § 18. tohože zákona. dľa ktorého správny akt, sťažnosťou napadnutý, musí byť v sťažnosti presne označený.

Pokiaľ v danom prípade správny akt, ktorým bola na katol. cirkevné statky uvalená nútená správa, není napadnutý sťažnosťou, vymyká sa tento správny akt jurisdikcii Najv. správ. súdu a musí sa uznať nútená správa za existentnú (právom jestvujúcu) a pri ďalšom skúmaní vychádzať z existencie nútenej správy. musel ďalej skúmať, či sa jedná o také akty, ktoré podľa § 2. zákona

II. Obmedzujúc sa na akty sťažnosťou napadnuté, Najv. správ. súd 36/1876, podliehajú kognícii Najv. správ. súdu.

Dľa cit. § 2. avšak nie sú podrobené rozhodujúcej činnosti Najv. správ. súdu všetky, jakékoľvek správne akty bez rozdielu, ale jedine »rozhodnutia alebo opatrenia úradu správneho.«

Pojem rozhodnutia alebo opatrenia úradu správneho je dľa ustálenia

judikatúry technický pojem právny. Sú to len také akty správne, ktorými správny úrad autoritatívnym spôsobom deklaratorne určuje alebo konstitutívne upravuje právnu situáciu jednotlivca, a ktoré sú oproti jednotlivcovi právnej moci schopné.

Z tohoto nasleduje, že nepodliehajú kognícii Najv. správ. súdu akty, ktoré majú povahu púhych interných poukazov alebo zmocnení, ani akty, ktoré do právnej sféry jednotlivca nijak nezasahujú, teda zásadne nepodliehajú tejto kognícii akty organizačné, ktorými sa len zriaďuje niektorý orgán štátnej správy alebo jeho organizácia sa mení.

Sťažnosť napadá:

- a) usnesenie ministerskej rady zo dňa 12. júla 1923.
- b) výnos ministra školstva a národnej osvety č. 108 207/1923,
- c) nariadenie ministra s plnou mocou pre správu Slovenska č. 9656 pres. 1923.

Usnesenie ministerskej rady (bod a) neobsahuje viac, než zmocnenie, ktorým vláda, jako nositeľka výkonnej moci štátnej (§§ 64., 80., 81. úst. list.) zmocňuje určitého svojho člena k istým úkonom; zmocnenie toto však, ktoré na vonok nijak nepôsobí, nemôže sa považovať za rozhodnutie alebo opatrenie správneho úradu v hore vytknutom smysle.

Výnos ministra školstva a nariadenie ministra s plnou mocou (body b) a c) sú akty len organizačné (zrušenie centrálnej komisie a ustanovenie likvidačnej komisie), ktoré svojím púhym vydaním nemohly sa dotknúť právnej sféry sťažovateľa. Právnej sféry sťažovateľa môže sa snáď dotýkať uvalenie nútenej správy na katolícké cirkevné statky, po prípade na niektoré z nich, pokiaľ tento akt pôsobí na vonok a je spôsobilý zasahovať do právnej sféry jednotlivca.

Avšak uvalenie nútenej správy, — ktoré sa stalo nariadením ministra s plnou mocou v roku 1919, — není sťažnosťou v odpor vzaté, a na tomto uvalení nútenej správy nebolo aktmi tu napadnutými (body b) a c) nič zmenené.

III. Sťažnosť, — menovite replika, — domáha sa ovšem aj toho, aby niektoré statky, pod zátvor dané, boly vydané sťažovateľovi.

Tým chce sťažovateľ zrejme uplatňovať nárok proti štátu na vydanie statkov štátom do správy vzatých.

Avšak podľa ustanovenia § 2. bod 6. zákona 3/1918 Sb. z. a n. môže Najv. správ. súd rozhodovať o nárokoch proti štátu len vtedy, jestli že o týchto nárokoch správne úrady v medziach svojej príslušnosti v instančnom poriadku už rozhodly a jedná-li sa o preskúmanie tohoto rozhodnutia Najv. správ. súdom.

V danom prípade ale nebolo o nároku na vydanie spomenutých statkov napadnutým usnesením, poťažne nariadeniami (body a), b), c) rozhodnuté.

Dr. C. Bařinka:

Přehled občanských rozhodnutí N. S.

Slovom »prevedené« v § 1. nvl. nar. vl. RČS. č. 57/9, má nariadenie na zreteli všetky transakcie, ktorými sa pohľadávky a úhrady premiestujú do RČS. Proti tomuto zákazu prevedená pohľadávka je neplatná a nemôže nabyť platnosti ani účetníckym prevedením na bežnom účte.

Ačkoľvek budapeštianska firma: »Magyar általános hitelbank részvénytársaság« bola majiteľkou tak jej budapeštianskeho hlavného ústavu, jako aj jej košickej filiálky, predsa ale boly to samostatné závody, z ktorých pre budapeštiansky hlavný ústav platily vždy maďarské zá-